

Maria Łysiak-Konopacka

Rękopiśmienne dedykacje autorskie z księgozbioru Jana Karola Korwin-Kochanowskiego znajdującego się w Bibliotece Uniwersyteckiej w Łodzi

---

Acta Universitatis Lodzianis. Folia Librorum 2, 133-151

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Maria Łysiak-Konopacka

RĘKOPIŚMIENNE DEDYKACJE AUTORSKIE
Z KSIĘGOZBIORU JANA KAROLA KORWIN-KOCHANOWSKIEGO
ZNAJDUJĄCEGO SIĘ W BIBLIOTECE UNIWERSYTECKIEJ W ŁODZI

Jednym z podstawowych źródeł do badań dziejów czytelnictwa są rękopiśmienne zapiski własnościowe zamieszczone na drukach. Spośród nich proweniencyjnych wyjątkowe znaczenie posiadają rękopiśmienne dedykacje autorskie.

Zainteresowanie rękopiśmiennymi dedykacjami i ich przydatnością dla badań naukowych w aspekcie szeroko pojętych dziejów kultury przypada na ostatnie lata XIX w. Jako pierwsi docenili je bibliografowie, Teodor Wierzbowski opracowując stare druki XV i XVI w. w zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego, zarejestrował 39 dedykacji autorskich¹. Także Stanisław Estreicher w wydawanej przez siebie trzeciej serii "Bibliografii polskiej" notował dedykacje autorskie². Kolejnych 9 nieznanych dedykacji autorskich z XVI w. ogłosił Stanisław Kot w swoich studiach o Fryczu Modrzewskim³.

Były to jednak prace traktujące dedykacje marginesowo. Dopiero Kazimierz Piekarski, najwybitniejszy bibliograf i badacz dziejów książki, włączył dedykacje autorskie do szeroko pomyślanego planu,

---

¹ T. W i e r z b o w s k i, Bibliographia polonica, ac. XVI ss., t. 1-3, Warszawa 1889-1894.

² S. E s t r e i c h e r, Bibliografia polska, ser. III, t. 23-33, Warszawa 1910-1939.

³ S. K o t, Andrzej Frycz Modrzewski, Studium z dziejów kultury polskiej w XVI w., Kraków 1923, t e n ż e, Andrzeja Frycza Modrzewskiego list do króla Zygmunta Augusta przy wręczeniu dzieła o poprawie Rzeczypospolitej, "Reformacja w Polsce" 1928, nr 20, s. 115-119.

według którego systematycznie gromadzono materiały do badań nad całością dziejów książki w Polsce w XV i XVI w.⁴ Wynikiem tak szerokiego programu badań było ogłoszenie w 1929 r. dwóch podstawowych prac z tego zakresu. Pierwszej, poświęconej metodom badań proveniencyjnych i drugiej rejestrującej w ramach pierwszej serii 147 dedykacji autorskich z XV i XVI w.⁵ Kolejne dedykacje z tego okresu opublikował K. Piekarski w roku 1934 w czasopiśmie "Szpargały"⁶.

Wskazane przykłady badań nad rękopiśmiennymi dedykacjami autorskimi mieszczą się w szerszym programie badań, jakimi są tzw. badania proveniencyjne, które posiadają powszechnie stosowane i opracowane metody badawcze oraz bogatą literaturę⁷. Brakuje ciągle opracowań zajmujących się problemem metod badawczych nad książką nowszą XIX i XX w.

Można oczywiście przyjąć metody i doświadczenia badawcze stosowane w pracach z książką zabytkową XV-XVIII w. w odniesieniu do badań nad książką nowszą, ale ich odmienne ramy chronologiczne i forma, inne funkcje książki i bibliotek naszych czasów, wymagają jednak stosowania odrębnych zabiegów.

Mimo braku teoretycznych opracowań z zakresu studiów nad zapisami proveniencyjnymi książki nowszej, istnieje cały szereg publikacji rejestrujących rękopiśmienne dedykacje autorskie. Pierwszą publikacją z tej dziedziny jest praca "Dedykacje na książkach ofiarowanych Adamowi Szymańskiemu" wydana w roku 1929 dla uczczenia IV Zjazdu Bibliofilów Polskich w Poznaniu⁸, zawierająca 62 rękopiśmienne zapiski różnych autorów, którzy ofiarowali książki Adamowi Szymańskiemu (1852-1916). Publikacja ta była pierwszą pracą w ówczesnym

⁴ J. A. Kosiński, J. Szczepaniec, Rękopiśmienne dedykacje autorskie XVI-XVIII wieku w zbiorach starych druków Biblioteki Ossolineum, "Ze Skarbcza Kultury" (Wrocław) 1964, t. 16, s. 187.

⁵ K. Piekarski, O zadania i metody badań proveniencyjnych, "Przegląd Biblioteczny" 1929, z. 3, s. 388-415; T e n z e, Rękopiśmienne dedykacje autorskie XVI w., ser. I. "Przegląd Biblioteczny" 1929, z. 2, s. 173-190.

⁶ K. Piekarski, Rękopiśmienne dedykacje autorskie, "Szpargały" 1934, nr 1, s. 14-17.

⁷ Por. m. in.: P i e k a r s k i, O zadania..., B. Kocowski, Zadania i metody badań proveniencyjnych w zakresie starych druków, Warszawa 1951.

⁸ Dedykacje na księgozbiorze ofiarowanym Adamowi Szymańskiemu, Warszawa 1929, s. 25.

piśmiennictwie księgoznawczym, w której zwrócono uwagę na książki z dedykacjami.

Kolejną, bardziej znaną i dostępną publikacją z tego zakresu była księga pamiątkowa wydana na 10-lecie Biblioteki Miejskiej w Bydgoszczy w roku 1931, która zawierała 117 dedykacji umieszczonych na książkach tej biblioteki⁹.

Z okresu 20-lecia międzywojennego warto wspomnieć o dwóch pracach. Kazimierz Piekarski opublikował rękopiśmienne dedykacje Wiktora Gomulickiego z roku 1915 dla Zygmunta Wolskiego¹⁰, a Ludwik Bernacki wydał w 1937 r. trzy utwory dedykacyjne Jana Kasprowicza, umieszczone na książkach ofiarowanych mu przez poetę¹¹.

W roku 1935 Jan Lorentowicz w książce wspomnieniowej "Spojrzenie wstecz" zacytował ok. 100 dedykacji 40 autorów i na podstawie swoistych cech piśmienniczych tych miniatur literackich dokonał podziału dedykacji, eksponując ich właściwości stylistyczne¹².

Podjęte po drugiej wojnie światowej - w nowych warunkach ustrojowych - badania naukowe uwzględniały również szeroko pojęte badania księgoznawcze i literaturoznawcze, nie pominęły także problematyki dedykacji autorskich.

Już w 1955 r. Stanisław Pigoń przy okazji wydania narodowego dzieł Adama Mickiewicza uwzględnił 62 dedykacje poety, a dalsze 15 dedykacji ogłosił w wydaniu późniejszym¹³.

W latach 1957-1958 Juliusz W. Gomulicki, miłośnik i kolekcjoner rzeczy rzadkich, wydał kolejne dedykacje Juliana Tuwima, Cypriana Kamila Norwida, Józefa Ignacego Kraszewskiego¹⁴. W roku 1959 przy

⁹ Na dziesięciolecie Biblioteki Miejskiej w Bydgoszczy 1920-1930, red. W. Bełza i I. Brandowski, Bydgoszcz 1931, s. 285.

¹⁰ K. P i e k a r s k i, Wierszowana dedykacja rękopiśmienna Wiktora Gomulickiego na egzemplarzu jego Kłopotów z polskiej mowy, "Szpargalia" 1934, t. 3, s. 48.

¹¹ L. B e r n a c k i, 7 autografów Kasprowicza, "Pamiętnik Literacki" 1934, r. 34, s. 304-314.

¹² J. L o r e n t o w i c z, Spojrzenie wstecz, Warszawa 1935, s. 305-328.

¹³ A. M i c k i e w i c z, Dzieła (wydanie narodowe), t. 16, Listy, cz. 3, Warszawa 1955, s. 627-636; t e n z e, listy, dedykacje, noty nie objęte wydaniem książkowym, zebrał i opracował S. Pigoń, Warszawa 1964, s. 69-71.

¹⁴ J. W. G o m u l i c k i, Pamięci Juliana Tuwima, Obywatela Szpargalii, "Nowe Książki" 1957, nr 24, s. 1517-1520; t e n z e, Do dziejów serca autora Starej baśni, "Nowe Książki" 1958, nr 2, s. 105;

okazji wydania dzieł Juliusza Słowackiego wydrukowano 4 dedykacje autora "Kordiana"¹⁵.

Wrocławski typograf Jan Kuglin opublikował 4 notatki rękopiśmienne Emila Zegadłowicza¹⁶. Aleksander Janta w swojej książce "Łosy i ludzie" zamieścił rozprawę o dedykacjach Jana Lechonia¹⁷. Wielki wybór dedykacji z księgozbioru Juliana Tuwima opracował i wydał drukiem w roku 1964 Tadeusz Januszewski¹⁸. Wydanie drugiej książki pamiątkowej Miejskiej Książnicy w Bydgoszczy przyniosło nowe dedykacje pisarzy, m. in.: Władysława Broniewskiego, Kornela Makuszyńskiego i Adolfa Nowaczyńskiego¹⁹.

Wrocławski ośrodek naukowy, w którym badania księgoznawcze rozwinęły się po drugiej wojnie światowej, najpełniej dopracował się dwóch prac mających duże znaczenie dla badań nad rękopiśmienną dedykacją autorską występującą zarówno na książce zabytkowej, jak i nowszej XIX i XX w. Józef Adam Kosiński i Józef Szczepaniec opublikowali zbiór dedykacji autorskich XV-XVIII w. z księgozbioru Ossolineum²⁰. Druga praca ukazała się jako wydawnictwo jubileuszowe z okazji 150-lecia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich w roku 1967. Zawierała 200 dedykacji ze zbioru liczącego 4600 zapisków autorskich. Pracę poprzedza wstęp teoretyczny Jana Trzynadłowskiego, próbujący omówić i usystematyzować zjawisko literackie, jakim jest rękopiśmienna dedykacja autorska. Publikacja ta zawiera również omówienie polskich opracowań dotyczących dedykacji pióra Józefa Długosza²¹.

t e n z e, W kręgu Norwida (w 75-tą rocznicę zgonu poety), "Nowe Książki" 1958, nr 9, s. 555.

¹⁵ J. S ł o w a c k i, Dzieła, t. II, Pisma prozą, Wrocław 1959, s. 321-322.

¹⁶ J. K u g l i n, Ze wspomnień typografa, "Roczniki Biblioteczne" 1958, z. 1-2, s. 16-25.

¹⁷ A. J a n t a, O Lechoniowskim zbiorze dedykacji, [w:] Łosy i ludzie, Londyn 1961, s. 378-387.

¹⁸ Exlibris Juliana Tuwima. Dedykacje wybrał i podał do druku Tadeusz Januszewski, "Blok Notes Muzeum Literatury im. A. Mickiewicza" 1964, nr 4, s. 148.

¹⁹ Z życia i pracy bydgoskiej książnicy, Księga pamiątkowa Biblioteki Miejskiej w Bydgoszczy 1903-1963, red. E. Pawlikowska, Bydgoszcz 1965, s. 209-212.

²⁰ K o s i ń s k i, S z c z e p a n i e c, op. cit., s. 187-213.

²¹ Rękopiśmienne dedykacje autorskie w księgozbiorze Ossolineum, Zebrał i opracował Józef Długosz, O dedykacji napisał Jan Trzynadłowski, Wrocław 1967, s. 5-15.

W Łodzi w ostatnim czasie powstały dwie prace poświęcone dedykacjom autorskim. Pierwsza z nich, opracowana przez Michała Kunę, poświęcona rękopiśmiennym dedykacjom autorskim, redaktora "Okolicy Poetów", poety-autentysty Stanisława Czernika. Wybór 225 dedykacji poprzedza wstęp omawiający tworzenie się i narastanie biblioteki pisarza²². Druga - praca Jadwigi Kuczyńskiej - poświęcona została rękopiśmiennym dedykacjom autorskim znajdującym się w księgozbiore Czesława Jankowskiego, który to został zakupiony do Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi²³.

Nieco mniejszą literaturę posiadają dedykacje autorskie rozpatrywane z punktu widzenia teorii literatury. Mimo wielkiej różnorodności dedykacji, mają one swoją poetykę, rygor i funkcje z jej kształtu dające się odczytać. Ma również różne postacie formalne, w zależności, w jakich warunkach i dla kogo została przeznaczona.

Podstawową cechą wszystkich dedykacji jest współzależność trzech wiodących składników, potrójnej relacji autora, dzieła i odbiorcy. Formalnie można podzielić dedykacje na drukowane i rękopiśmienne.

W rozwoju historycznym książki dedykacja, jej forma i miejsce w dziele zmieniało się w zależności od epoki. W zależności też od stosunku między ofiarodawcą a odbiorcą powstają różnorodne gatunki dedykacji. Można wymienić przykładowo następujące dedykacje: mecenasowską, panegiryczną, emocjonalną i jubileuszową. Wartość dedykacji, która zapisuje stosunek między konkretnymi ludźmi, historię książek i jej autorów, ludzi z kręgu autora, jest dla badań literaturoznawczych i księgoznawczych niepodważalna.

Jan Trzynałowski w swojej rozprawie "O dedykacjach" pisze: "Dedykacja rękopiśmienna jest zarówno wdzięcznym, jak i trudnym materiałem do badań. Wdzięcznym, gdyż mówi wiele o stosunkach między konkretnymi ludźmi, zapisuje, nie zapisaną kartę historii autorów, książek, ludzi z kręgu autora, odsłania rzeczy zakryte. Trudnym, gdyż taka dedykacja jest często źródłem wymagającym innych źródeł dla swego wyjaśnienia, ponadto wpisana unikalnie na kartę jednego tylko egzemplarza ulega łatwemu unicestwieniu, a jeśli trwa, dość rzad-

²² M. K u n a, Rękopiśmienne dedykacje z księgozbioru Stanisława Czernika, Łódź 1975.

²³ J. K u c z y ń s k a, Rękopiśmienne dedykacje w księgozbiore Czesława Jankowskiego, "Roczniki Biblioteczne" 1975, z. 3/4, s. 725-741.

ko trafia do księgozbioru publicznego, gdzie ją dostrzec można, odczytać i zarejestrować równie jak dedykacje rzadki badacz takich właśnie inskrypcji..."²⁴, stąd konieczność ich rejestracji i publikacji.

W roku 1947 do zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi został wcielony prywatny księgozbiór Jana Karola Korwin-Kochanowskiego (1869-1949), historyka, profesora Uniwersytetu Warszawskiego²⁵, liczący 1582 woluminy.

Podstawowy zręb stanowią w nim wydawnictwa z przełomu XIX i XX w. i z okresu dwudziestolecia międzywojennego. Przeważają wydawnictwa z zakresu historii i prawa, chociaż nie brakuje pozycji z literatury, filozofii, socjologii i innych dziedzin pokrewnych.

Nie jest znana dokładna data powstania księgozbioru, lecz przypuszczać należy, że przypada na koniec XIX w., kiedy krystalizowały się zainteresowania naukowe J. K. Kochanowskiego²⁶. Zbiór powiększał się głównie poprzez zakupy, ale również dzięki darom i przekazom. Największy dar otrzymał J. K. Kochanowski od Stosława Łaguny pod koniec XIX w.²⁷ Kolekcja S. Łaguny w dużej części zawiera księgozbiór Romualda Hube²⁸, który stał się jego własnością od października

²⁴ J. T r z y n a d l o w s k i, O dedykacji, [w:] Rękopiśmienne dedykacje autorskie..., s. 12.

²⁵ Jan Karol Korwin-Kochanowski urodził się 30 stycznia 1869 roku w Rożenku. Był synem Jana Kochanowskiego - właściciela majątku Straszowa Wola i Eufemii z Poraj Kozmińskich. Ukończył gimnazjum w Piotrkowie oraz studia na Uniwersytecie Jagiellońskim. Studiował także na Uniwersytecie Wrocławskim i w "Istituto Germanico" w Rzymie. Był redaktorem "Książki" i "Przeglądu Historycznego", członkiem Polskiej Akademii Umiejętności, prezesem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, członkiem Międzynarodowego Instytutu Socjologicznego. Pełnił funkcję rektora Uniwersytetu Warszawskiego, poseł Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, doktor honoris causa Uniwersytetu w Padwie. Opublikował liczne prace z zakresu historii, prawa i socjologii. Zmarł 6 października 1949 r. Por.: A. G i e y s z t o r, Kochanowski-Korwin Jan, [w:] Polski słownik biograficzny, t. 13, Wrocław 1967, s. 190-192.

²⁶ Por.: G i e y s z t o r, Kochanowski-Korwin Jan, ibidem; E. C h w a l e w i k, Zbiory polskie, t. 2, Warszawa 1926, s. 393.

²⁷ Stosław Łaguna (1833-1900) prawnik, historyk, mediawista, Por.: J. B a r d o c h, Łaguna Stosław, [w:] Polski słownik biograficzny, t. 18, Wrocław 1973, s. 196-198.

²⁸ Romuald Hube (1803-1890) prawnik, historyk, profesor Uniwersytetu Warszawskiego i Petersburskiego. Por.: W. S o b o c i ń s k i, Hube Romuald, [w:] Polski słownik biograficzny, t. 10, Wrocław 1962-1964, s. 70-73.

1890 r. W obu tych zespołach przeważały druki z zakresu prawa.

Do wybuchu drugiej wojny światowej księgozbiór J. K. Kochanowskiego przechowywany był w mieszkaniu właściciela przy ul. Koszykowej 67 w Warszawie. Podczas nalotu 12 maja 1943 r. mieszkanie i księgozbiór zostały częściowo zniszczone. Część ocalałych zbiorów przekazał J. K. Kochanowski do Biblioteki Ordynacji Zamojskiej, gdzie uległy zniszczeniu podczas Powstania Warszawskiego.

Pozostałe zbiory wywieziono do Widawki pod Radomskiem. Część tego zbioru znajduje się tam do dnia dzisiejszego u - córki Kochanowskiego - Barbary Kozłowskiej.

W wywiadach przeprowadzonych z rodziną J. K. Kochanowskiego nie udało się ustalić wielkości księgozbioru z okresu przed drugą wojną światową, nie znane są także straty powstałe podczas wojny²⁹. Nie udało się również ustalić wielkości zbioru przechowywanego w Widawce.

W listopadzie 1947 r. Barbara Kozłowska (córka) i Antonina Kozłowska (żona wnuka) sprzedały Bibliotece Uniwersyteckiej w Łodzi 2 tys. woluminów z księgozbioru Jana Karola Korwin-Kochanowskiego. Nie wszystkie z nich weszły do zbiorów biblioteki. Część przekazano do dubletów, inne z różnych powodów nie nadawały się do opracowania. Pewną niewielką liczbę pozycji z tego zbioru (40 wol.) przekazano Bibliotece Instytutu Historii Uniwersytetu Łódzkiego. W 1979 r. zakupiono do zbiorów BUŁ 8 dalszych druków prawniczych z księgozbioru J. K. Kochanowskiego.

W księgozbiorze Jana K. Kochanowskiego znalazły się materiały rękopiśmienne (rękopisy prac naukowych, dokumenty rękopiśmienne, listy), stare druki 45 woluminów (wśród nich: "Statuta..." - Jana Łaskiego, 1518) a także liczne cimelia - wydawnictwa z XIX w. (m. in.: Józefa Mikołaja Wiślickiego "Opis królestwa polskiego..." z litografiami czy Zygmunta Glogera "Geografia historyczna ziem dawnej Polski").

Część księgozbioru, tj. 250 woluminów, trafiło do księgozbioru Jana K. Kochanowskiego jako dary z dedykacjami. Są to dedykacje zarówno dla J. K. Kochanowskiego jak i dla innych osób, np. Romualda Hubego, Stosława Łaguny, Seweryna Łaguny, Joachima Lelewela.

²⁹ Wywiad z Barbarą Kozłowską i Andrzejem Kozłowskim przeprowadzony przez autorkę w Pajęcznie 30 czerwca 1979 r.

Najwięcej książek otrzymał Jan K. Kochanowski od Aleksandra Kraushara, Adama Chmiela, Franciszka Giedrayča, Ignacego Myślickiego. Wśród nich znajduje się 15 woluminów, które wpłynęły do księgozbioru jako egzemplarze recenzyjne.

W sumie zarejestrowano 250 dedykacji autorskich z księgozbioru J. K. Kochanowskiego. Pominięto te, które uległy zniszczeniu przez zaklejenie lub obcięcie, wielu z nich nie udało się odczytać, gdyż uległy zatarciu lub są nieczytelne.

Są to zarówno dedykacje uprzejmościowe, jak i takie, które świadczą o bliższych kontaktach osobistych. Dedykacje są najczęściej odzwierciedleniem stosunków między ofiarodawcą a odbiorcą, a także odbiciem poglądu na istotę i przeznaczenie dzieła piśmienniczego.

Odmienny ton pobrzmiewa w dedykacjach od ofiarodawców młodych, rozpoczynających dopiero pracę naukową, skierowane do Jana K. Kochanowskiego niedawnego wykładowcy lub krytyka, z prośbą "o życzliwe przyjęcie" lub "o recenzję".

Każda dedykacja zawiera właściwą tylko sobie wymowę, mówi wiele o stosunkach między konkretnymi osobami, ukazuje historię autorów książek i ludzi związanych z odbiorcą dedykacji.

W skład omawianego zbioru wchodzi dedykacje dla następujących osób: Romualda Hubego - 27; Jana K. Kochanowskiego - 160; Seweryna Łaguny - 3; Stosława Łaguny - 23; Redakcji "Ateneum" - 5; Redakcji "Książki" - 17; Redakcji "Przeglądu Historycznego" - 5; oraz dla różnych osób - 10.

Zbiór dedykacji ułożono w zespoły według kryterium, dla kogo zostały przeznaczone:

- I - dla Romualda Hubego,
- II - dla Stosława Łaguny,
- III - dla Seweryna Łaguny,
- IV - dla różnych osób (w układzie alfabetycznym nazwisk lub nazw),

V - dla Jana K. Kochanowskiego.

Do zespołu dedykacji dla J. K. Kochanowskiego włączono dedykacje dla Redakcji czasopisma "Książka" i "Przeglądu Historycznego", których redaktorem był ich odbiorca.

W obrębie każdego zespołu dedykacje ułożono chronologicznie, a te które nie posiadają daty dziennej i miesięcznej, umieszczono na końcu danego roku. Schemat zapisu dedykacji składa się z nazwiska

i imienia autora książki, tekstu dedykacji, skróconego opisu dzieła (bez nazwiska autora), z którego pochodzi dedykacja oraz sygnatury biblioteki. Skrót H obok sygnatury oznacza, że książka wchodzi w skład księgozbioru Biblioteki Instytutu Historii Uniwersytetu Łódzkiego. W opisie dedykacji nie zachowano grafiki jej zapisu, jaka występuje w oryginale. Wszelkie rekonstrukcje i uzupełnienia od autorki zostały ujęte w kwadratowe nawiasy.

Z całego zbioru dedykacji publikujemy w aneksie wybór zaledwie kilkunastu, zamieszczając jedynie pełny indeks autorów wszystkich dedykacji.

Aneks 1

A. Dedykacje dla Romualda Hubego

Balzer Oswald

Jego Exellencyi J[asnie] Wielmożnemu Panu Romualdowi
Hubemu z wyrazami głębokiej czci i poważania

od Autora

Studia nad prawem polskim, Poznań 1889.

21578

Bobrzyński Michał

Jaśnie Wielmożnemu Romualdowi Hubemu Rady Stanu Senatorowi
etc. w dowód głębokiego poważania

31.10. [18]73 Kraków

Autor

Hanka Václav

²²₈ [18]60 w Pradze od Hanki

Ostaci slovjan'skago bogoslouženija w Čechov', Praha 1859.

21431

Jabczyński Jan

Jaśnie Wielmożnemu J[asnie] Sz[anownemu] Panu Hubie Taynemu Rad-
cy Stanu, Przechacnej Komissyi Prawodawczej Kawalerowi różnych
Orderów w dowód wysokiego szacunku i poważania ofiarował

Autor

Rys historyczny miasta Dolska i jego okolic, połączony z waż-
niejszymi szczegółami historycznymi byłej diecezji a teraz ar-
chidiecezji poznańskiej, Poznań 1857. 21084

Łaguna Stosław

Jaśnie Wielmożnemu Tajnemu Radcy Senatorowi Romualdowi Hube w
hołdzie winnego poważania składa
w Petersburgu dnia 4 Listopada 1860 roku. St.L.

Hanza nad Dźwiną w XIII wieku, szkic historyczny...,
Petersburg 1860. 21057

Pawiński Adolf

J[aśnie] W[ielmożnemu] Senatorowi R[omualdowi] Hube jako hołd
głębokiego poważania składa

autor

Jana Ostroroga żywot i pismo o naprawie Rzeczypospolitej. Stu-
dium z literatury politycznej XVI wieku przez..., Warszawa 1884.
5191

B. Dedykacje dla Stosława Łaguny

Chrzanowski Ignacy

Czcigodnemu Panu Profesorowi p[anu] Stosławowi Łagunie, jako do-
wód największej czci i prawdziwego przywiązania ośmiela się zło-
żyć

22.XI.1899

autor [Ign. Ch.]

Ideał romantycznej poezji polskiej, Poznań 1899. 19336

Heylman August

Poświęcającemu się nauce prawa i sprawidliwości Synowi czcigod-
nego przyjaciela twojego J[aśnie] W[ielmożnego] P[ana] Radcy
Stanu Łaguny, Prezesa Trybunału Cywil[nego] Kaliskiego pod wie-
czystym godłem juris prudencji Rzymskiej "Justita est constans
et perpeto voluntas justum Cuiquetri buendi"

W[arsza]wa pacoie
dnia 3 Grudnia 1858

ofiaruje Autor

August Heylman

R. Radca Stanu

członek Senatu

Rozbiór wykazu hipotecznego..., Warszawa 1858. 21022

Kohlsdorf

Z uprzejmej chęci dla mnie J[asnie] W[ielmożnego] Sędziego Sądu Appelacyjnego tłumacza Kodexu Handlowego, otrzymawszy od Niego drugi exemplarz tegoż Kodexu - mam zaszczyt niniejszy ofiarować zacnemu i miłemu z koleżeństwa Sędziemu Sądowi Appelacyjnemu J[asnie] W[ielmożnemu] łagunie

Kohlsdorf

Heylman August, Kodeks handlowy, Warszawa 1847. 21286

Smoleński Władysław

Wielmożnemu P[anu] St[osławowi] łagunie w dowód głębokiego Szacunku

Warszawa 8 Grudnia 1878 r.

Autor

Mazowiecka szlachta w poddaństwie proboszczów płockich, Warszawa 1878. 16997

C. Dedykacje dla Seweryna łaguny i Redakcji "Ateneum"

Bardzki Artur

J[asnie] W[ielmożny] Profesor S[eweryn] łaguna redaktor Ateneum w dowód wysokiego uznania i szacunku od ucznia przyjąć raczy

17 marca 1895

Artur Bardzki

Galicyjskie Towarzystwo Kredytowe Ziemskie, Warszawa 1894.

21181

Wierzbowski Teodor

Szanownej Redakcyi "Ateneum"

Rzym 8. XI. 1880

autor

Synopsis legatorum a latera legatorum natorum..., Roma 1880.

19403

D. Dedykacje dla różnych osób

Otto Leopold

W[ielmożne]mu Profesorowi Pintrowi Chmielewskiemu w dowód serdecznego poważania

Ks. L. Otto.

Przyczynek do historii Zboru Ewangelicko-Augsburgskiego Warszawskiego 1650-1781, Warszawa 1881. 23707

Bandtkie Sężyński Jan Wincenty

D[omin]us Lelewel

Paria studia jungunt, studium historiae maximo esse auxilio studio litterisque jurisprudentiae, neminem fugit, quare amore Tui anexus exopto, ut Nos haec paria studio jungant, quem in finem offero Tibi hos libellos

Bandtkie

De studio juris Polonici. Dissertatio Johannis Vincentius Bandtke, Vratislaviae 1806. 23674

Askenazy Szymon

A Monsieur Gabriel Monod Rédacteur de la Revue historique hommage de l'éditeur

Leopol[i], a 20/VII [19]10

S. Askenazy

Monografie w zakresie dziejów nowożytnych, t. 15, Wydawca Szymon Askenazy, Kraków 1910. 22635

Kraushar Aleksander

J[aśnie] W[ielebnemu] J. Siemieńskiemu na pamiątkę

Warszawa lipiec 1868

od Autora

Uwagi nad historią prawa, Warszawa 1868.

23828

Chrzanowski Ignacy

Drogiemu [Jankowi Surowa]

Ign[acy]

Skarga Piotr, Kazania Sejmowe z pierwodruku r. 1597 wydał i przedmową poprzedził Ignacy Chrzanowski, Warszawa 1904.

21107

E. Dedykacje dla Jana Karola Korwin-Kochanowskiego

Askenazy Szymon

[Profesor Jan] Kochanowski ul. Koszykowa 57

od autora

Metody i warunki krytyki naukowej w zakresie dziejów nowożytnych, Lwów 1903. 19395

Balzer Oswald

Od autora

Linguae graecae quam notitiam Vincentius Kadlubconis   prodat.
Leopoli 1929.   20515

Bałaban Majer

J[asnie] W[ielmożnemu] Panu Profesorowi Janowi Kochanowskiemu z
wysokim poważaniem

Bałaban

Umysłowość i moralność Żydostwa polskiego XVI w. [Kraków 1932].
19400

Chmiel Adam

Kochanemu Koledze Janowi Kochanowskiemu ofiaruje

Adam Chmiel

Zbiór dokumentów znajdujących się w Bibliotece hr. Przeździec-
kich w Warszawie, wydał Adam Chmiel, Kraków 1890.

21505

Chrzanowski Ignacy

Kochanemu, Drogiemu J[anowi] K[ochanowskiemu]

J. Ch.

Szarzyński Sęp Mikołaj, Poezje, z pierwodruku [1601] i z rękopi-
sisku wydał Ignacy Chrzanowski, Kraków 1903.   16356

Folwarski Henryk

Jaśnie Wielmożnemu Panu Doktorowi Janowi Kochanowskiemu Rektoro-
rowi i Profesorowi Uniwersytetu Warsz[awskiego] z wyrazami głę-
bokiej wdzięczności za tak wiele i tak drogocennych wskazówek,
otrzymanych w czasie studjów w hołdzie

Łódź 5/2 1936 r.

składa autor

Erazm Ciołek. Biskup i dyplomata, Warszawa 1935.   19993

Giedroyć Franciszek

Szanownemu [i Kochanemu] panu J[anowi] K. Kochanowskiemu Redak-
torowi i socy[ologowi]

20.V.[1]906

Autor

Materiały do dziejów farmacji w dawnej Polsce. Spis aptekarzy
[w. XIV - XVIII], Warszawa 1905.   20581

Gloger Zygmunt

Panu Janowi Kochanowskiemu

d[nia] 25 stycz[nia] 1897 r.

Zygmunt Gloger

Słownik rzeczy starożytnych, Kraków 1896.

21595

Halecki Oskar

J[aśnie] W[ielmożnemu] Panu Rektorowi J[anowi] K. Kochanowskiemu z wyrazami głębokiego szacunku

od autora

Polska w epoce Jagiellonów, Warszawa 1930.

20163

Kętrzyński Stanisław

Kochanemu Panu Janowi Kochanowskiemu w tajemnicy przed [Baurowym] redaktorem "Przeglądu historycznego" składa

22-III-[1] 909

St. Kętrzyński

O królestwie wielkopolskim, Warszawa 1909.

19630

Łazarski Zygmunt

Jaśnie Wielmożnego Pana Jana Kochanowskiego proszę o przyjęcie opracowania graficznego tej książki, jako słabego wyrazu uczucia wysokiego dla Jego Osoby

Warszawa, dn[ia] 28 czerwca 1915 r[oku].

Zygmunt Łazarski

Łoza Stanisław, Ilustrowane znaki biblioteczne polskie wieku XIX-go i doby obecnej z 14-tu podobiznami zebrał Zygmunt Łazarski, Warszawa 1915.

Bibl. 19338

Myślicki Ignacy

Szanownemu Panu J[anowi] K. Kochanowskiemu

Koszykowa 67

I. Myślicki

Kultura islamu, Lwów 1925.

19358

Rembieliński Robert

J[aśnie] Wielmożnemu Panu Rektorowi Prof[esorowi] Dr Janowi Kochanowskiemu składa

Łódź 25/7 [19]34

autor

Rajmund Rembieliński budowniczy Łodzi przemysłowej, -Łódź 1933.

19652

Rybus Henryk

Jaśnie Wielmożnemu panu Re[ktorowi] Doktorowi Janowi Korwin-Kochanowskiemu naszemu Ukochanemu Profesorowi w dowód najserdeczniejszej wdzięczności za cenne na całe życie dane, wskazówki dla pracy naukowej, w dowód głębokiej czci [...]

4.II.1936 [ul. Kości]elna 8

autor

Królewicz kardynał Fryderyk Jagiellończyk jako biskup krakowski i arcybiskup gnieźnieński, Warszawa 1935. 19994

F. Dedykacje dla Redakcji "Książki"

Kraushar Aleksander

Dla Sz[anownej] Redakcji "Książki"

Autor

Wielki książę Konstanty i obywatele lubelscy. Epizod historyczny z czasu odwrotu wojsk rosyjskich za Bug w r. 1830, Kraków 1907. 129

Schorr Mojżesz

Szan[ownej] Redakcji "Książki" z polecenia Prof[esora] Szymona Askenazego składa

Lwów 20/I [19]03

autor

Żydzi w Przemyślu do końca XVIII wieku, Lwów 1903 21508

G. Dedykacje dla "Przeglądu Historycznego"

Manteuffel Gustaw

Do użytku Redakcji "Przeglądu historycznego" w Warszawie ten swój egzemplarz podręczny ofiarował d[nia] 21 stycznia 1904 r[oku].

G. M.

Pamiętnik z podróży na zjazd historyczny imienia Jana Długosza w maju 1880 roku odbytej, Lwów 1903. 16932

Aneks 2

Wykaz autorów dedykacji

Abraham Władysław	(1)*	Fiedler Joseph	(2)
Alekseev Konstantin	(1)	Folwarski Henryk	(1)
Appel Karol	(2)	Frankowski Eugeniusz	(1)
Arnold Stanisław	(1)	Gajsler Justyn Feliks	(1)
Askenazy Szymon	(3)	Garofalo Rafael	(1)
Balzer Oswald	(2)	Gawroński Julian	(1)
Bałaban Majer	(3)	Gawroński Juliusz	(1)
Bandtkie Stężyński Jan W.	(1)	Genouillac Gourdan de	(1)
Bardzki Artur	(3)	Gedroyc Franciszek	(4)
Batowski Zygmunt	(1)	Gloger Zygmunt	(1)
Bobrzyński Michał	(1)	Godlewski Michał	(3)
Boguski Józef Jerzy	(1)	Gorzycki Kazimierz	(1)
Borowy Wacław	(1)	Goyski Marian	(1)
Chalupny Emanuel	(1)	Górzyński Stefan	(1)
Chmiel Adam	(4)	Graff A.	(1)
Chomętowski Władysław	(2)	Grossman Henryk	(1)
Chrzanowski Ignacy	(4)	Gruzewski Bolesław	(1)
Cieszkowski Stanisław	(1)	Gumplowicz Maksymilian	(2)
Cieszyński Nikodem	(1)	Halecki Oskar	(1)
Czajkowski	(1)	Halpern Ignacy zob.	
Czuczyński Aleksander	(1)	Myślicki Ignacy	
Dąbkowski Przemysław	(2)	Handelsman Marcelli	(2)
Dembiński Bronisław	(1)	Hanke Vaclav	(1)
Djačan Vladimir	(1)	Heylman August	(2)
Divèky Adorián	(3)	Hirschberg Adolf	(1)
Dubieński Aleksander	(1)	Holewiński Władysław	(1)
Dunin Karol	(1)	Hube Karol	(1)
Dutkiewicz Walenty	(2)	Hube Romuald	(6)
Enquête Eine	(1)	Ilešić František	(1)
Feinkind Mojzesz	(1)	Jabczyński Jan	(1)

* Liczba dedykacji.

Jarra Eugeniusz	(1)	Maciejewska Wanda	(1)
Jasinowski Bogusław	(1)	Majewski Erazm	(1)
Jeziorański Feliks	(1)	Mansuy Abel	(1)
Kaczkowski Józef	(1)	Manteuffel Gustaw	(2)
Kaczmarczyk Kazimierz	(1)	Manteuffel Tadeusz	(1)
Kamocki Franciszek	(1)	Mańkowski Tadeusz	(1)
Karnecki Henryk	(1)	Matejko Franciszek Edward	(1)
Karwasińska Jadwiga	(3)	Michalski Stanisław	(1)
Kętrzyński Stanisław	(1)	Michels Robert	(1)
Kłobukowski Andrzej	(1)	Moszczańska Wanda	(1)
Kobierzycki Józef	(1)	Muchliński Antoni	(1)
Kochanowski Korwin Jan K.	(1)	Mussard Eugéne	(1)
Kohlsdorf	(1)	Myślicki Ignacy	(4)
Komitet Redakcyjny	(1)	Namysłowski Bolesław	(1)
Korotyński Władysław	(2)	Nejman Adam	(1)
Kowalewski K.	(1)	Niemojewski Andrzej	(1)
Kowalewski Tomasz	(1)	Nordman V. A.	(1)
Koziarz Stefan	(1)	Nowak Juliusz	(1)
Kozłowski Franciszek	(1)	Offenberg Jan	(1)
Kółko Literackie	(1)	Okręta Władysław	(1)
Kraśniński Adam Stanisław	(1)	Otto Leopold	(1)
Kraushar Aleksander	(7)	Paszkiwicz Henryk	(1)
Krofta Kamil	(1)	Pawiński Adolf	(2)
Kutrzeba Stanisław	(2)	Pazdro Zbigniew	(1)
Kuzmin I.O.	(1)	Piasecki Adam	(1)
Kuźmińska Maria	(1)	Pietraszewski Ignacy	(1)
Kybal Vlastimil	(1)	Polkowska-Markowska Wanda	(1)
Latkowski Juliusz	(1)	Pomarański Stefan	(1)
Lilientalowa Regina	(1)	Posner Stanisław	(2)
Loret Maciej	(1)	Potkański Karol	(2)
Luba Radziwiński Zygmunt zob.		Przyborowski Józef	(1)
Radziwiński Luba Zygmunt		Przyłęcki Stanisław	(1)
Lubicz Zaleski Zygmunt zob.		Ptaśzycki Stanisław	(1)
Zaleski Lubicz Zygmunt		Rachfahl Felix	(2)
Lukinich Imre	(1)	Radziwiński Luba Zygmunt	(4)
Łaguna Stosław	(1)	Rawer Karol	(1)
Łazarski Zygmunt	(1)	Rembieliński Robert	(1)
Łempicki Zygmunt	(2)	Riabinin I.	(1)

Ringelblum Emanuel	(1)	Tokarz Wacław	(1)
Rolle Michał	(1)	Trojan Marian Tadeusz	(1)
Romer Eugeniusz	(2)	Tymieniecki Kazimierz	(2)
Rosiński Bolesław	(2)	Ulanowski Bolesław	(2)
Rybus Henryk	(1)	Ułaszyn Henryk	(1)
Sapieha Eustachy	(1)	Vieweger Jadwiga	(1)
Savorgnan Franco	(3)	Vieweger Teodor	(1)
Schorr Mojżesz	(1)	Warązek Jan	(1)
Schwabe A.	(1)	Wawrzeński Marian	(1)
Seidler Teodor	(1)	Wdowiszewski Zygmunt	(1)
Semkowicz Władysław	(2)	Weber F. A.	(1)
Seyfarth	(1)	Wejnert Aleksander	(1)
Skórewicz Kazimierz	(1)	Wierzbowski Teodor	(3)
Smogarzewski Kazimierz	(1)	Wilk Jan	(1)
Smoleński Tadeusz	(1)	Winiarz Alojzy	(2)
Smoleński Władysław	(1)	Wize Filip Kazimierz	(1)
Sobieski Wacław	(1)	Wojciechowski Zygmunt	(1)
Sokołowski Eugeniusz	(1)	Wolff Adam	(1)
Sokołowski Marian	(1)	Wolski Zygmunt	(1)
Spasowicz Włodzimierz	(3)	Woyzbun Stefan	(1)
Spółka Wydawnicza Polska	(4)	Xempel Aleksander Dimitr	(1)
Stołyhwo Kazimierz	(1)	Zakrzewski Stanisław	(2)
Szelągowski Adam	(1)	Zaleski Lubicz Zygmunt	(1)
Szerer Mieczysław	(2)	Zigel Fiedor	(1)
Szober Stanisław	(1)	Żukowski Antoni	(1)
Tis Aleksander	(1)		

Маря Лысяк-Конопацка

РУКОПИСНЫЕ АВТОРСКИЕ ДЕДИКАЦИИ
ИЗ БИБЛИОТЕКИ ЯНА КАРОЛЯ КОРВИН-КОХАНОВСКОГО
НАХОДЯЩЕЙСЯ В БИБЛИОТЕКИ ЛОДЗИНСКОГО УНИВЕРСИТЕТА

Представленный текст является небольшим материалом к вопросу об исследованиях истории чтения и посвящён одному из видов предварительных замечок, какими являются рукописные авторские дедикации.

Состоит он из четырёх основных частей. Первая из них это обзор исследовательских работ по рукописным авторским дедикациям в польской письменности. Следующая часть рассматривает историю книжной коллекции Яна Кароля Корвин-Кохановского, которая попала в коллекцию библиотеки Лодзинского университета. Четвертая часть представляет 250 авторских дедикаций, которые украшают вышеупомянутую библиотеку книг. Последняя же часть содержит перепечатку нескольких выбранных дедикаций. Дополнением всего является индекс всех авторов, которые посвящали свои книги.